

<http://revped.ise.ro>

Print ISSN 0034-8678; Online ISSN: 2559 - 639X

SOCIAL MATURITY AND PERSONAL VALUES: KEY FACTORS IN YOUNG PEOPLE'S PROFESSIONAL IDENTITY DEVELOPMENT

Maturitatea socială și valorile personale: factori cheie în dezvoltarea identității
profesionale a tinerilor

Svetlana RUSNAC, Adriana POPOVICI

Journal of Pedagogy, 2024 (1), 125 - 152

<https://doi.org/10.26755/RevPed/2024.1/125>

The online version of this article can be found at: <https://revped.ise.ro/category/2024/>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.
To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA
94042, USA.

Published by:

CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE
UNITATEA DE CERCETARE ÎN EDUCAȚIE

<http://www.ise.ro/>

<https://rocnee.eu/>

Further information about *Revista de Pedagogie* – *Journal of Pedagogy* can be found at:

Editorial Policy: <http://revped.ise.ro/editorial-policy/>

Author Guidelines: <http://revped.ise.ro/en/author-guidelines/>

MATURITATEA SOCIALĂ ȘI VALORILE PERSONALE: FACTORI CHEIE ÎN DEZVOLTAREA IDENTITĂȚII PROFESIONALE A TINERILOR

Svetlana Rusnac*

Universitatea Liberă Internațională din Moldova
Facultatea Științe Sociale și ale Educației
Chișinău, Republica Moldova
srusnac@ulim.md

Adriana Popovici**

Universitatea Liberă Internațională din Moldova
Facultatea Științe Sociale și ale Educației
Chișinău, Republica Moldova
apopovici@ulim.md

Rezumat

Acest articol explorează interdependențele dintre tranzițiile tinerilor către vârsta adultă și de la mediul școlar la cel profesional, concentrându-se pe rolul maturității sociale și al integrării valorilor personale în dezvoltarea identității profesionale. Utilizând un design exploratoriu și metode statistice, studiul analizează cum maturitatea socială și valorile personale influențează alegerile profesionale ale tinerilor din Republica Moldova. Scopul cercetării este de a identifica interconexiunile dintre aceste elemente și impactul lor asupra tranziției de la educație la muncă. Ipotezele sugerează corelații semnificative între maturitatea socială și identificarea profesională, între valorile personale și identitatea profesională, precum și diferențe specifice de context educațional și de gen.

* Conferențiar universitar, Catedra Psihologie și Științe ale Educației, Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău, Republica Moldova.
<https://orcid.org/0000-0001-8846-0201>

** Asistentă universitară, Catedra Psihologie și Științe ale Educației, doctorandă, Școala Doctorală a Universității Libere Internaționale din Moldova, Chișinău, Republica Moldova.
<https://orcid.org/0000-0002-8971-0353>

Participanții, provenind din mediul universitar și din învățământul profesional tehnic postsecundar, au fost evaluați cu privire la maturitatea socială, valorile personale și identitatea profesională prin instrumente validate. Rezultatele indică faptul că maturitatea socială, valorile educației și viața profesională sunt esențiale pentru formarea identității profesionale. În plus, studiul evidențiază rolul intervențiilor educaționale și de consiliere în promovarea unei identități profesionale bine fundamentate.

Recomandările vizează integrarea programelor de dezvoltare personală și profesională în instituțiile de învățământ, îmbunătățirea consilierii și facilitarea experiențelor practice. Articolul subliniază importanța unei înțelegeri complexe a factorilor care influențează succesul tinerilor în etapele critice de tranziție. Limitele studiului, cum ar fi natura sa transversală și reprezentativitatea insuficientă pentru generalizarea datelor, sugerează necesitatea unor cercetări viitoare pentru aprofundarea înțelegerii dinamicii tranziției de la educație la carieră.

Cuvinte-cheie: identitate profesională, maturitate socială, tranziția de la școală la muncă, tranziția la vârsta adultă, valori.

Abstract

This article explores the interrelationships between young people's transitions from adolescence to adulthood and from the educational environment to the professional one, while focusing on social maturity and the integration of personal values into professional identity development. The study uses an exploratory design and statistical methods as it investigates how social maturity and personal values influence the professional choices of young people in the Republic of Moldova. The research aims to identify the interconnections between these elements and their impact on the transition from school to work. The hypotheses suggest significant correlations between social maturity and professional identification, between personal values and professional identity, as well as the specific differences of gender and educational context.

Participants, coming from the university environment and post-secondary vocational technical education, have been assessed with respect to social maturity, personal values, and professional identity by making use of validated tools. The results indicate that social maturity and the values of education and professional life are essential for the formation of professional identity. Additionally, the study highlights the role of educational and counselling interventions in promoting a well-founded professional identity.

Recommendations include the integration of personal and professional development programs in educational institutions, counselling improvement, and the facilitation of practical experiences. The article emphasizes the importance of

understanding the complex factors that influence young people's success during the critical transition stages. The study's limitations, such as its cross-sectional nature and the insufficient representativeness for data generalization, suggest the need for further research to deepen the understanding of the transition dynamics from education to career.

Keywords: *professional identity, school-to-work transition, social maturity, values, young people's transition to adulthood.*

1. Introducere

1.1. Dificultățile tranziției tinerilor de la școală la muncă și fenomenul tinerilor NEET

În dezvoltarea umană, tranziția reprezintă un proces fundamental, marcând trecerea individului de la o etapă a vieții la alta. Fiecare tranziție aduce schimbări majore în multiple domenii ale vieții, precum educația, cariera, viața spirituală și creșterea personală, parentalitatea, familia și gestionarea gospodăriei, relațiile personale, implicarea în comunitate și conexiunile sociale, sănătatea fizică, recreerea și hobby-urile, creativitatea și autoexprimarea. Tranziția de la adolescență la vârsta adultă și de la școală la muncă reprezintă o etapă complexă, marcată de provocări și oportunități specifice.

În literatura de specialitate, perioada în care tânărul parcurge calea de la sistemul de educație formală la inserția în piața muncii, implicit și intrarea în vârsta adultă, cuprinde intervalul de vârstă între 15 și 24 de ani (Pantea, 2016) și este descrisă ca o etapă plină de provocări și incertitudini (Golu, 2015). Tendințele actuale arată o intrare mai timpurie în adolescență, cu maturizare precoce, perioade de școlarizare mai lungi, întârzierea în angajarea în muncă și amânarea deciziilor legate de căsătorie și familie (Lloyd, 2005). Aspectele cheie pentru o tranziție de la educație la piața muncii la vârsta de 15-16 ani includ accentul pus pe educație și pe dezvoltarea competențelor-cheie, așa cum sunt ele stipulate în Cadrul de referință al Curriculumului Național (Guțu et al., 2017), obținerea unei educații preuniversitare sau a unei calificări inițiale la 18-19 ani și stabilirea traseelor de carieră și obținerea unui nivel adecvat de educație până la 24 de ani.

Indicatorii tradiționali ai succesului, cum ar fi angajarea cu normă întreagă sau continuarea studiilor, pot fi completați de evaluarea aspectelor sociale și personale, precum veniturile, statutul și securitatea locului de muncă, flexibilitatea, oportunitățile de formare și satisfacția în muncă. Succesul în tranziția tinerilor implică pregătirea pentru multiplele roluri cheie ale adulților.

Aceste considerații subliniază importanța unei abordări comprehensive și multidimensionale a tranziției către viața adultă, examinată în acest articol prin prisma maturității sociale. Lipsa unui traseu profesional clar, rata scăzută de retenție în primele locuri de muncă sau revenirea frecventă la educație din cauza neconcordanței cu cerințele pieței, perioadele lungi de șomaj, dificultățile în stabilirea independenței financiare și altele care semnifică ineficiența în domeniile de viață personală și socială ale tinerilor, specificate în debutul articolului, pot indica un succes redus în îndeplinirea rolurilor asociate tranziției la viața adultă.

Pentru tinerii care întâmpină dificultăți în procesul dublu al tranziției, în limbajul curent științific și formal al discursului privind politicile sociale se utilizează noțiunea de tineri NEET. Acronimul NEET care semnifică „Not in Education, Employment, or Training”, identifică persoanele fără o formă de ocupare pe piața muncii, neangajate în nicio formă de educație formală sau formare profesională. Inițial utilizat în anii '80 de cercetătorii britanici, conceptul NEET a fost ulterior adoptat de organizații internaționale în calitate de indicator pentru facilitarea analizei integrării tinerilor în procesul educațional și pe piața forței de muncă (Crismaru et al., 2017, p. 11).

Conform datelor din trimestrul I al anului 2023 furnizate de Biroul Național de Statistică (Statistica Moldovei, 2023), în Republica Moldova numărul tinerilor NEET cu vârste între 15 și 24 de ani a fost de 29,7 mii (19% din totalul persoanelor tinere până la 34 de ani), în care femeile au o pondere de 62,9%. Rata tinerilor NEET pentru această categorie de vârstă a fost de 25,2%, iar principala cauză o reprezintă preocuparea pentru îngrijirea copiilor, care implică un număr mare de femei tinere (42,9%).

Situația tinerilor NEET în Republica Moldova, reflectată de datele recente ale Biroului Național de Statistică, este un exemplu concret al unui fenomen larg răspândit, subliniat și de cercetările efectuate de Quintano et al. (2018), care pun în lumină factori precum disparitățile de gen, impactul crizelor economice și

variațiile regionale ca fiind influențe cheie asupra manifestării fenomenului la nivel european. Studiul lui Rahmani și Groot (2023) identifică o serie de factori de risc precum caracteristicile individuale, comportamentele riscante și migrația, care sunt relevante pentru înțelegerea profundă a cauzelor care mențin tinerii în afara educației și pieței muncii la nivel global. Această interconectare a datelor naționale cu cercetările europene și globale evidențiază importanța unor politici educaționale și de integrare pe piața muncii bine ținute, care să abordeze acești factori variabili și să sprijine tinerii în asumarea rolurilor adulte esențiale de lucrător, cetățean activ, partener de viață și părinte. Astfel, înțelegerea complexității fenomenului NEET și a factorilor săi determinanți este crucială pentru elaborarea unor strategii eficiente de intervenție și suport pentru tineri.

Strategia UE în domeniul tineretului (2019-2027) își propune să sprijine tranziția tinerilor de la educație la piața muncii, accentuând dezvoltarea personală și profesională. Aceasta promovează reziliența și competențele necesare pentru a depăși provocările lumii contemporane, pregătind tinerii pentru integrarea eficientă în economie. Pe lângă dezvoltarea profesională, strategia încurajează implicarea civică a tinerilor, consolidând valorile de solidaritate și identitate europeană. Obiectivele includ și îmbunătățirea politicilor publice în educație, sănătate și incluziune socială, pentru a asigura impact pozitiv asupra tinerilor și pentru a combate sărăcia și discriminarea, promovând egalitatea de șanse. Astfel, strategia nu doar facilitează tranziția la muncă, dar contribuie și la formarea tinerilor ca cetățeni activi și responsabili în UE, calități inerente persoanei caracterizate de maturitate socială.

În concluzie, pentru diminuarea fenomenului NEET, este necesară o abordare holistică, luând în considerare simultan factorii personali, sociali și moral-valorici. Intervențiile eficiente ar trebui să includă educația competenței sociale, promovarea sănătății mintale și dezvoltarea etică și morală pentru integrarea tinerilor în societate. Acest lucru semnifică succesul trecerii la vârsta adultă și tranziția lor cu succes de la școală la muncă.

Întrebarea de cercetare propusă este: Cum se configurează interdependențele și influențele reciproce dintre dimensiunile tranzițiilor tinerilor către vârsta adultă și de la mediul școlar la cel profesional, prin prisma maturității sociale și integrării valorilor profesionale în cadrul aspirațiilor esențiale ale tinerilor din Republica Moldova?

1.2. Dubla tranziție a tinerilor: la vârsta adultă și de la școală la muncă

Tranziția la maturitate implică etape de dezvoltare care sunt interconectate și fluide, marcând o trecere graduală de la copilărie la viața adultă. Această tranziție nu este uniformă pentru toți indivizii și variază semnificativ în funcție de contextul social și personal. Organizația Mondială a Sănătății (WHO, 2021) recunoaște adolescența ca perioada cuprinsă între 10 și 19 ani și tinerețea între 15 și 24 de ani, perioade care se suprapun parțial și care prezintă importanță pentru dezvoltarea autonomiei și asumarea responsabilităților adulte. Această suprapunere permite o abordare mai flexibilă și adaptabilă în politicile și programele de suport pentru tineri, asigurând că tranziția lor către etapele următoare de viață este susținută corespunzător, luând în considerare varietatea experiențelor și a nevoilor specifice acestui grup de vârstă.

Într-o eră în care tranziția la vârsta adultă devine mai flexibilă, societatea pare să-și reevalueze așteptările față de parcursul tinerilor. Tranzițiile întârziate ale rolurilor sociale, precum educația, profesionalizarea, căsătoria și parentalitatea, schimbă percepțiile despre atingerea vârstei adulte. Având în vedere aceste schimbări în așteptările sociale, adolescența și tinerețea, delimitate de cercetători în diverse hotare cronologice, prezintă perioade esențiale pentru construirea identității și integrarea în medii sociale complexe.

Utilizarea exclusivă a criteriului cronologic pentru a explica tranziția la vârsta adultă și de la școală la muncă nu oferă o perspectivă exhaustivă. Mult mai relevante sunt definițiile și analizele vârstelor tinere, care includ nu doar aspecte cronologice, ci și evoluția psihosocială a individului. Conform teoriei lui Erikson (1968), adolescenții traversează o criză a identității și a rolului, construind un sentiment unic de sine și integrându-se social. Aceste aspecte se extind în tinerețe, unde individul se confruntă cu dihotomia formării unor relații semnificative cu mediul. Dezvoltarea sinelui în această etapă de vârstă, numită „proprium” de către Allport (1937), se conturează prin procese precum dezvoltarea simțului corpului, a identității, stimei de sine și a extinderii sinelui. Aceste aspecte formează o conștiință de sine unică și contribuie la adaptarea la medii sociale diverse. În continuarea perspectivelor asupra adolescenței și tinereții, Șchiopu și Verza (1997) definesc această perioadă ca fiind o tranziție spre maturitate, caracterizată de dobândirea independenței,

dezvoltarea personalității și afirmarea prin stiluri și conduite personale. Percepția lui Crețu (2009) asupra tinereții subliniază relația specială a tinerilor cu viitorul, evidențiind aspirațiile, libertatea de a alege și maturitatea psihică.

Conceptul de maturitate psihologică și socială, explorat de cercetători precum Rogers (1964), Maslow (1998), Bozhovich (2001) și Kon (1967), oferă o perspectivă asupra capacităților individului de a naviga prin cerințele sociale și profesionale într-un mod autonom și eficient. Acesta nu se limitează doar la aspectele cognitive, prezentând un indicator al competenței în gestionarea relațiilor, a responsabilităților și a capacității de a face față schimbărilor de mediu care reprezintă elemente cruciale în perioada de tranziție la vârsta adultă și de la școală la muncă.

În continuare, vom explora detaliat dimensiunile maturității sociale și modul în care acestea influențează tranzițiile tinerilor, contribuind la o înțelegere comprehensivă a evoluției lor de la adolescență la vârsta adultă și de la școală la muncă.

1.3. Maturitatea socială

Noțiunea de maturitate este abordată în cercetări biologice, sociologice și psihologice, subliniind particularitățile individuale în procesele de creștere și dezvoltare. În context biologic, maturitatea se leagă de maturizarea sexuală, compoziția corporală și performanța fizică, evidențiind variațiile în ritmul și cadrul cronologic al schimbărilor (Cumming et al., 2008; Freitas et al., 2014). Teoria focală a lui Coleman (apud Hendry et al., 1993) oferă o perspectivă sociologică asupra maturității sociale, accentuând modul în care adolescenții navighează prin schimbările complexe asociate cu tranziția către maturitate. Această teorie subliniază importanța rolurilor sociale și a responsabilităților care evoluează pe măsură ce indivizii umani se maturizează, permițând o înțelegere mai profundă a modului în care adolescenții gestionează și se adaptează la presiunile sociale într-un mod secvențial și focalizat. Această abordare evidențiază relevanța structurii sociale și a dinamicilor interpersonale în dezvoltarea maturității sociale.

Din punct de vedere psihologic, maturitatea se leagă strâns de sănătatea

psihologică și adaptarea personală sau socială. Aceasta indică o creștere a dominanței, agreabilității și stabilității emoționale de-a lungul vieții (Caspi et al., 2005). Aceste schimbări sugerează o evoluție a maturității psihologice, în special de la adolescență până la vârsta mijlocie (Bugenhagen & Barbuto, 2012).

Teoria dezvoltării umane a lui Kegan (1982, 1994) aduce o perspectivă dinamică asupra maturității sociale, identificând cinci niveluri calitativ diferite împărțite între copilărie, adolescență și vârsta adultă. Kegan identifică etape precum: 1) incorporativă: individul percepe lumea mai ales prin prisma satisfacerii propriilor dorințe și nevoi, având relații centrate pe sine; 2) impulsivă: copiii încep să fie conștienți de existența celorlalți, însă relațiile lor mai sunt guvernate de nevoile și dorințele personale; 3) imperială: se caracterizează prin recunoașterea și acceptarea că alții au perspective și obiective proprii, ceea ce duce la relații mai complexe și la o organizare conceptuală mai avansată; 4) interpersonală: persoana poate organiza experiențele în categorii mai abstracte, manifestând capacitatea de reciprocitate în relațiile sociale, dezvoltând o perspectivă socială mai obiectivă; 5) instituțională: nivel la care se implică separarea perspectivei personale de cea a celorlalți, permițând adaptarea la structurile și rolurile instituționale existente, și un grad mai mare de obiectivare, separarea sau obiectivarea perspectivei celorlalți față de auto-percepție, adaptare la structurile și rolurile instituționale existente.

De-a lungul ultimelor decenii, Teoria dezvoltării umane a lui Kegan a adus o perspectivă semnificativă asupra conceptului de maturitate socială, evidențiind că aceasta nu este doar o trăsătură statică, ci un proces dinamic cu multiple niveluri. Această teorie subliniază importanța adaptării la schimbările sociale și psihologice și oferă o structură utilă pentru a înțelege modul în care indivizii își construiesc înțelegerea despre lume și relaționează cu ea de-a lungul tranzițiilor de la copilărie la vârsta adultă.

Studiile recente evidențiază diversitatea factorilor care influențează maturitatea socială și relevanța acestora în adaptarea la cerințele societății și gestionarea relațiilor interpersonale. Cu toate acestea, există un deficit de cercetări axate pe analiza tranzițiilor tinerilor la vârsta adultă și de la școală la muncă din perspectiva maturității sociale, subliniind oportunitatea pentru cercetări viitoare în acest domeniu.

1.4. Maturitatea socială și identitatea profesională

Chestiunea identității profesionale și locul acesteia în structurile identitare ale individului a fost abordată pe parcursul a peste 100 de ani, însă nu s-au consolidat încă opinii unanim acceptate. Teoriile contemporane ale identității (Owens et al., 2010; Stets & Burke, 2000) atribuie conceptului două dimensiuni: individuală și colectivă. Dimensiunea individuală acoperă aspectul personal, referitor la interiorizarea pozițiilor sociale și semnificațiile acestora în structura sinelui, în timp ce dimensiunea socială se leagă de influența semnificațiilor culturale și a situațiilor sociale în identificarea individului cu grupul (Cardoso et al., 2014).

Abordările diverse ale identității au puncte de tangență care se referă la rolul normelor și valorilor sociale în formarea acesteia (Durkheim, 1997), la interacțiunile sociale (Aboulafia, 1991; Berger & Lukman, 1967), precum și la apartenențele și statusurile sociale (Goffman, 1959).

Identitatea profesională reprezintă o componentă esențială a identității individuale, manifestându-se prin identificarea cu un grup profesional și asumarea unui rol specific. Aceasta se dezvoltă printr-un proces discursiv dinamic de interpretare și reinterpretare a experiențelor, într-un raport permanent între individ și situație, subliniind dimensiunea colectivă a identității (Cardoso et al., 2014). Sfard și Prusak (2005) definesc aceste identități ca desemnate, rezultate din alegerea pe care o face individul în procesul de identificare într-un anumit grup profesional.

Jebril (2008) descrie evoluția identității profesionale în patru etape succesive: 1) nivelul de preocupare, divizat în fazele preparatorie și exploratorie, care are loc în timpul copilăriei și adolescenței, cu socializarea anticipativă jucând un rol crucial; 2) etapa de învățare, corespunzătoare construcției identității profesionale, în care individul se identifică cu profesia aleasă; 3) etapa profesională, eliminând lacuna dintre teorie și practică, caracterizată de acumularea experienței și întărirea identității profesionale; 4) etapa postprofesională, reprezentând schimbările și reformările identității profesionale.

Identitatea profesională reprezintă o componentă esențială a identității sociale

a unei persoane, exprimându-se prin identificarea cu un grup profesional și asumarea unui rol specific în cadrul acestuia. Această identitate mobilizează acțiuni comune în cadrul grupului și se consolidează prin experimentarea unei realități comune și manifestarea emoțiilor reciproce, generând un sentiment de destin comun și empatie (Owens et al., 2010).

Maturitatea socială și valorile sociale au o legătură semnificativă cu identitatea profesională. Proprietățile personale asociate identității și autodeterminării profesionale, cum ar fi nivelul de reflecție, capacitatea de gestionare a activităților profesionale, empatia și stabilitatea emoțională, sunt considerate semnificative în context profesional (Smirnov, 2014). Aceste calități sunt legate de dezvoltarea în profesie și maturitatea profesională.

În tranziția de la studii la piața muncii, tinerii se confruntă adesea cu o „criză a alegerii profesionale”. Această criză, manifestată prin dezamăgire față de profesia aleasă, îndoieli cu privire la alegerile făcute și scăderea interesului pentru studiu, poate fi depășită prin schimbarea motivației de la una educațională la una socio-profesională (Zeer & Symanyuk, 2020), moment esențial pentru maturizarea socială.

Educația și experiențele profesionale contribuie semnificativ la percepția individului asupra vieții și la gestionarea evenimentelor de criză. Educația continuă este asociată cu o percepție pozitivă a traseului de viață, chiar și în condiții obiective mai puțin favorabile. Experiențele profesionale, mai ales cele legate de crize biografice și traume profesionale, pot influența construcția identității profesionale și modul în care individul gestionează schimbările de carieră (Manukyan, 2003).

Dezvoltarea integrală a personalității implică cultivarea diverselor dimensiuni ale sinelui, inclusiv corpul, inteligența, sfera emoțional-senzorială și sfera spirituală (Markova, 1996; Orlofsky et al., 1973; Waterman, 1982). Aceasta nu poate fi separată de orientarea valorică, care exercită o influență semnificativă asupra direcției în dezvoltarea carierei și asupra modului de abordare a muncii. Construirea unei identități profesionale solide și alinierea acesteia cu valorile personale contribuie la o maturitate socială crescută, pregătind individul pentru interacțiuni sociale și profesionale complexe.

Prin urmare, în vederea unei dezvoltări armonioase, tinerii trebuie să fie ghidați și susținuți în identificarea și consolidarea identității lor profesionale. Aceasta implică nu doar aspecte practice legate de alegerea unei cariere, ci și explorarea și înțelegerea profundă a propriei persoane, a pasiunilor și valorilor. Un sistem de educație și consiliere adecvat poate juca un rol crucial în această direcție, oferindu-le tinerilor instrumentele necesare pentru a face alegeri informate și pentru a-și construi un viitor profesional bazat pe autenticitate și aliniere cu valorile personale.

În concluzie, maturitatea socială, implicit formarea sistemului de valori, și identitatea profesională sunt procese interconectate, influențate de experiențe, educație și interacțiuni. Abordarea holistică, cea care integrează educația formală, experiențele de viață și dezvoltarea personală, contribuie la formarea unei identități profesionale puternice și la dezvoltarea maturității sociale. Orientarea valorică, educația continuă și gestionarea conștientă a tranzițiilor profesionale sunt elemente esențiale în acest parcurs de dezvoltare, pregătind tinerii pentru o participare activă și conștientă în societate și pe piața muncii.

1.5. Scopul, obiectivele și ipotezele studiului exploratoriu

În cadrul cercetării exploratorii despre dezvoltarea maturității sociale și a sistemului de valori personale în rândul tinerilor în tranziție de la școală la muncă, am conturat scopul, obiectivele și ipotezele pentru a investiga influența acestor aspecte asupra procesului de identificare profesională.

1.5.1. *Scopul studiului*

Scopul cercetării este de a identifica interconexiunile dintre nivelul de maturitate socială, valorile personale și identitatea profesională a tinerilor în tranziție de la mediul școlar la cel profesional. Accentul se pune pe modul în care aceste elemente influențează deciziile și alegerile profesionale în această perioadă critică.

1.5.2. *Obiectivele studiului*

- Analiza nivelului de maturitate socială în rândul tinerilor în tranziție de la mediul școlar la cel profesional, pentru înțelegerea profundă a dezvoltării individuale.
- Identificarea și evaluarea sistemului de valori personale ale tinerilor în tranziție, pentru a înțelege importanța vieții profesionale pentru aceștia.
- Investigarea relațiilor dintre maturitatea socială și valorile personale în contextul dezvoltării identității profesionale a tinerilor.
- Formularea recomandărilor și a strategiilor de intervenție pentru sprijinirea dezvoltării maturității sociale și a sistemului de valori personale în procesul de identificare profesională a tinerilor în tranziție.

1.5.3. *Ipotezele studiului*

Ipoteza de bază: Există o corelație semnificativă între nivelul de maturitate socială, sistemul de valori personale ale tinerilor și dezvoltarea identității profesionale.

Ipoteza secundară: Tinerii din mediul universitar vor deține un nivel mai înalt de maturitate socială, valori personale mai bine definite și identitate profesională mai clară în comparație cu cei din învățământul profesional tehnic postsecundar. Această diferență nu se va manifesta între tinerii de sexe diferite.

Ipoteze specifice: a) există o asociere pozitivă între maturitatea socială și identificarea profesională a tinerilor în tranziție; b) există o corelație între valorile personale, în special valoarea vieții profesionale, și identificarea profesională a tinerilor; c) există diferențe între nivelul maturității sociale, manifestarea valorilor personale și dezvoltarea identității profesionale la tinerii din mediul universitar și cei din instituțiile preuniversitare profesional-tehnice; d) nivelul maturității sociale, manifestarea valorilor personale și dezvoltarea identității profesionale nu sunt influențate de apartenența sexuală a tinerilor.

2. Participanți și metode

2.1. Participanți

Studiul s-a desfășurat pe un eșantion de 250 de subiecți selectați nealeatoriu prin tehnica stabilirii cotelor-părți, cu vârste între 18 și 21 de ani, format din 127 de elevi de la instituții de învățământ profesional tehnic postsecundar și 123 de studenți la ciclul I, anul 1, învățământ superior de licență. Din totalul participanților, 128 erau de sex masculin și 122 de sex feminin. Alte criterii de selecție, cum ar fi domeniul de pregătire profesională, veniturile familiei sau mediul de proveniență, nu au fost luate în considerare.

Procedura de administrare a metodelor și instrumentelor de culegere a materialului empiric a fost realizată conform principiilor etice ale cercetării științifice, incluzând consimțământul voluntar, care asigură informarea completă și dreptul de retragere a participanților, și principiul confidențialității, garantând protecția datelor personale și integritatea informațiilor colectate. Aceste principii reflectă angajamentul față de respectarea autonomiei și protecția fiecărui subiect implicat în studiu.

2.2. Variabile și instrumente de măsurare

Maturitatea socială. Am utilizat Scala de identificare a nivelului maturității sociale (Kozhevnikova, Stumbris & Sundukova), care conține 12 itemi. Scorul maxim este 74, împărțit în trei categorii: optim (54-74), admisibil (36-53) și critic (până la 35). Tradusă în limba română, scala a fost pretestată și a avut un coeficient Cronbach Alfa de 0,935.

Valorile personale. Am folosit Scala valorilor personale (Kaptsov & Karpushina, 2010), cu 112 itemi evaluați pe o scală de la 1 la 5. Această scală identifică sfera valorică a persoanei. Scala a fost tradusă și validată în cadrul altui studiu (Rusnac & Clivadă, 2008). Pentru eșantionul nostru, coeficientul Cronbach Alfa a fost 0,955.

Identitatea profesională. Măsurată cu ajutorul Chestionarului de măsurare a nivelului de formare a identității profesionale (Azbel, 2004), care cuprinde

20 de itemi cu patru variante de răspuns. Tradus și validat, acesta a avut un coeficient Cronbach Alfa de 0,820.

2.3. Procedura de analiză a datelor

Cercetarea a avut un design exploratoriu, comparativ-corelațional. Analiza datelor a fost realizată în IBM SPSS Statistics 26.0, incluzând calcule statistice descriptive, comparative și corelaționale. Variabilele independente au fost sexul și nivelul de educație, în timp ce maturitatea socială, valorile personale și identitatea profesională au fost variabile dependente. Analizele corelaționale au inclus, de asemenea, maturitatea socială și valorile personale drept variabile independente, iar identitatea profesională ca variabilă dependentă.

3. Rezultate și discuții

3.1. Analiză descriptivă

Pentru atingerea scopului, am efectuat o analiză descriptivă a rezultatelor obținute (vezi Tabelul nr. 1).

3.1.1. *Dezvoltarea maturității sociale*

Analiza dezvoltării maturității sociale în rândul tinerilor dezvăluie rezultate semnificative. Valorile medii pentru „maturitate socială” indică un nivel acceptabil (medie: 52,28), reflectând un echilibru între diversele aspecte ale acestei dimensiuni. Un procent de 13,2% (33 de subiecți) prezintă un nivel critic al maturității sociale, sugerând o capacitate slab formată de a lua decizii fundamentate și o implicare redusă în dezvoltarea identității socio-profesionale. 40% (100 de subiecți) au un nivel acceptabil, manifestând adaptabilitate la schimbările condițiilor sociale. Ponderea cea mai mare a tinerilor (46,8% - 117 subiecți) ating nivelul optim, fiind cel mai bine pregătiți pentru tranziția către viața adultă independentă.

Tabelul nr. 1. *Analiza statistică descriptivă a variabilelor cercetate*

Variabile	Nr. subiecți	M	Min.	Max.	SD
Maturitatea socială	250	52.28	15	71	0.94
Autodezvoltare	250	42.4	4.0	58.0	0.5
Creativitate	250	40.5	15.0	57.0	0.5
Satisfacție spirituală	250	43.9	22.0	60.0	0.4
Contacte sociale	250	42.8	24.0	58.0	0.4
Prestigiu personal	250	39.6	19.0	56.0	0.4
Realizări	250	44.3	23.0	59.0	0.5
Statut material	250	44.8	25.0	60.0	0.5
Păstrarea individualității	250	44.2	26.0	58.0	0.4
Domeniul educației	250	61.2	37.0	80.0	0.6
Domeniul vieții profesionale	250	61.0	33.0	79.0	0.6
Domeniul vieții de familie	250	57.3	21.0	79.0	0.6
Implicare socială	250	56.5	30.0	80.0	0.6
Domeniul predilecțiilor și hobby-urilor	250	56.6	24.0	77.0	0.6
Domeniul dezvoltării fizice	250	50.1	19.0	74.0	0.8
Identificare profesională nedefinită	250	3.5	0.0	15.0	2.87
Identificare profesională impusă	250	2.7	0.0	15.0	3.41
Criză a identității profesionale	250	10.6	2.0	23.0	4.71
Identitate profesională formată	250	8.8	0.0	22.0	5.29

3.1.2. Valorile personale și aprecierea sferelor de bază ale vieții

Scorurile din Tabelul nr. 1 indică o apreciere predominantă medie a valorilor personale: de la 44.8 la 39.6 în aprecierea valorii sinelui, de la 61.2 la 50.1 în stabilirea importanței principalelor sfere ale vieții. Cele mai înalte aprecieri sunt acordate valorilor statutului material, realizărilor și individualității. Tinerii exprimă importanța menținerii autenticității și a unicității. Conștientizând statutul material și realizările ca valori ale sinelui, aceștia manifestă capacitatea de a-și planifica cu atenție viața. Cele mai scăzute scoruri sunt acordate creativității și prestigiului personal, reflectând îndoiala cu privire la importanța potențialului creativ sau la capacitatea de a câștiga recunoașterea socială.

Sistemul relativ echilibrat de valori cu referire la propria persoană nu poate fi încă apreciat ca eficient și orientat spre afirmarea tinerilor în diverse sfere ale vieții. Valorile medii pentru domeniile de viață, conform cifrelor și nivelurilor din tabel, indică atitudini moderate, cu aprecieri semnificative pentru implicarea socială și dezvoltarea fizică, considerate cele mai importante domenii ale vieții tinerilor. Remarcabilă este aprecierea destul de înaltă acordată domeniului educației, urmată îndeaproape de aprecierea vieții

profesionale, reflectând o orientare evidentă către realizări academice și afirmare în profesie. Nu se atestă diferențe între evaluarea importanței vieții de familie sau a deținerii unor preferințe și hobby-uri. Această diversitate a valorilor exprimate relevă complexitatea procesului de formare a identității și necesitatea unor intervenții personalizate pentru ghidarea tinerilor către o dezvoltare echilibrată și conștientă.

3.1.3. *Identitatea profesională*

Analiza statistică relevă valori medii pentru cele patru niveluri ale identității profesionale. Criza identității profesionale are cel mai înalt scor, indicând o explorare activă a opțiunilor pentru dezvoltarea ulterioară. Identitatea profesională formată evidențiază un grup de tineri pregătiți să facă alegeri conștiente în dezvoltarea profesională, având încredere în deciziile lor. Celelalte două niveluri ale identității profesionale au o influență mică.

Distribuția procentuală arată că 8,4% (21 de subiecți) dintre tineri se află într-o fază nedefinită, 9,2% (23 de subiecți) experimentează o identitate profesională impusă, 46,4% (116 subiecți) se confruntă cu criza identității profesionale, iar 36% (90 de subiecți) au o identitate profesională clar formată. Această diversitate subliniază complexitatea traseelor de dezvoltare a identității profesionale în contextul schimbărilor majore de viață și nevoia unor intervenții personalizate care să sprijine tinerii în tranziția lor către maturitate și integrarea pe piața muncii. Rezultatele reflectă varietatea experiențelor și a strategiilor de adaptare ale tinerilor, punând accent pe adaptarea sprijinului oferit în funcție de specificul individual al fiecăruia.

3.2. Analiză comparativă

Pentru analiza comparativă, am folosit testul t-Student pentru eșantioane independente. În grupurile de studenți de la instituțiile de învățământ superior și elevii din instituțiile profesional-tehnice postsecundare, am identificat diferențe semnificative. Studenții de la licență au înregistrat scoruri mai ridicate pentru nivelul maturității sociale comparativ cu elevii din colegii ($M = 55.2$ vs. $M = 48.7$), stabilind o diferență statistic semnificativă ($p < 0.01$).

La fel, studenții de la licență au obținut scoruri superioare în privința valorilor personale, cum ar fi prestigiul personal ($M = 40.7$ vs. $M = 38.5$) și realizările ($M = 45.9$ vs. $M = 42.8$), prezentând diferențe statistice semnificative la pragurile de semnificație $p < 0.03$ și, respectiv, $p < 0.01$.

Analiza comparativă a valorilor principalelor domenii de viață a relevat, la fel, diferențe statistice semnificative între grupuri: studenții valorizează viața de familie mai mult decât elevii, cu un scor mediu de 58.6 comparativ cu 56.2, diferența fiind semnificativă ($p < 0.05$). Similar, implicarea socială este mai apreciată de studenți ($M = 57.9$) decât de elevi ($M = 55.2$), cu o semnificație statistică ($p < 0.05$). În ceea ce privește activitatea fizică, studenții au obținut, de asemenea, scoruri mai ridicate ($M = 52.1$) față de elevi ($M = 48.2$), cu o diferență semnificativă la nivelul $p = 0.01$. Aceste constatări sugerează că prioritatea valorilor în domenii precum viața familială, implicarea socială și activitatea fizică variază în funcție de nivelul de educație, reflectând posibile diferențe în orientările valorice între studenți și elevi.

Studenții de la universitate dețin mai rar o identitate profesională indefinită ($M = 2.9$ față de $M = 4.0$), dar mai frecvent au realizat una formată ($M = 9.8$ față de $M = 7.7$); pentru ambele niveluri de date se atestă diferențe semnificative ($p < 0.01$).

Rezultatele comparării dintre tinere și tineri au evidențiat diferențe semnificative în nivelul maturității sociale, cu scoruri mai ridicate pentru tinere ($M = 55.2$ vs. $M = 49.5$), respingând ipoteza nulă prin stabilirea unei diferențe statistice semnificative ($p < 0.01$). Tinerele au înregistrat scoruri superioare în cazul unor valori personale precum autodezvoltarea ($M = 44.0$ vs. $M = 40.8$), satisfacția spirituală ($M = 45.8$ vs. $M = 42.1$) și păstrarea identității ($M = 46.0$ vs. $M = 42.6$), identificându-se diferențe în toate comparațiile la nivelul de semnificație $p < 0.01$.

Rezultatele au evidențiat că tinerele au acordat o importanță mai mare valorilor principale de viață, precum studiile ($M = 64.0$ față de $M = 58.5$ pentru tineri), viața profesională ($M = 63.6$ față de $M = 58.5$), viața de familie ($M = 59.0$ față de $M = 55.7$), și implicarea socială ($M = 58.5$ față de $M = 54.6$). În toate aceste cazuri, ipoteza nulă a fost respinsă, stabilindu-se diferențe semnificative la nivelul de semnificație $p < 0.01$.

În ceea ce privește identitatea profesională, tinerii dețin mai rar o identitate indefinită ($M = 2.7$ față de $M = 4.2$) și impusă ($M = 1.6$ față de $M = 3.7$), dar mai frecvent manifestă o criză identitară ($M = 12.7$ față de $M = 8.6$), evidențiind diferențe statistice semnificative în comparație cu tinerii ($p < 0.01$).

În concluzie, s-a confirmat ipoteza specifică referitoare la diferențele între nivelul maturității sociale, manifestarea valorilor personale și dezvoltarea identității profesionale la tinerii din mediul universitar și cei din instituțiile preuniversitare profesional-tehnice. În schimb, s-a infirmat ipoteza specifică privind influența genului asupra acestor aspecte. Ipoteza secundară s-a confirmat parțial.

Analiza datelor ilustrează modul în care maturitatea socială și valorile personale influențează dezvoltarea identității profesionale. Din punct de vedere psihologic, constatările sugerează că tinerii din mediul universitar manifestă un nivel superior de maturitate socială și valori personale mai consolidate, aspecte care contribuie la formarea unei identități profesionale bine definite. Aceasta evidențiază faptul că educația superioară nu se rezumă doar la furnizarea competențelor profesionale, ci și la consolidarea unei structuri valorice sustenabile, indispensabile pentru navigarea eficientă prin tranzițiile de viață. Această diferență în structura valorică subliniază nevoia unei evaluări atente a modului în care educația profesional-tehnică postsecundară poate să se alinieze și să cuprindă un spectru mai larg de competențe, depășind sfera strict tehnică.

Diferențele în maturitatea socială și valorile personale între studenți și elevii din învățământul profesional tehnic pot reflecta disparitățile de acces la resurse și oportunități, evidențiind o segregare socio-educativă care poate influența traiectoriile de carieră. De asemenea, rezultatele contestă presupunerea că diferențele de gen determină disparități semnificative în dezvoltarea profesională, subliniind nevoia de politici educaționale și de integrare profesională care să fie neutre din punctul de vedere al genului.

Concluzia testării ipotezelor arată că, în timp ce mediul educațional superior facilitează dezvoltarea maturității sociale și a identității profesionale, diferențele de gen nu sunt predictorii principali ai acestor dezvoltări. Aceasta sugerează că intervențiile legate de dezvoltarea profesională ar trebui să fie mai focalizate pe contextul educațional și mai puțin pe diferențierea bazată pe gen. Astfel, rezultatele oferă o bază pentru elaborarea unor strategii

personalizate, care să susțină tranziția eficientă a tinerilor din diverse medii educaționale către piața muncii, promovând un acces egal la resursele care facilitează această tranziție.

3.3. Analiză corelațională

Scopul analizei corelaționale a fost identificarea interconexiunilor dintre maturitatea socială, valorile personale și identitatea profesională la tinerii în tranziție.

Rezultatele obținute sunt revelatoare pentru înțelegerea dinamicii dintre maturitatea socială și diferitele niveluri ale identității profesionale (Tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2. Corelația dintre maturitatea socială și nivelurile identității profesionale

Variabile	Maturitate socială
Identificare profesională nedefinită	-.400 ^{**} , $p = 0.000$
Identificare profesională impusă	-.393 ^{**} , $p = 0.000$
Criză a identității profesionale	.243 ^{**} , $p = 0.000$
Identitate profesională formată	.307 ^{**} , $p = 0.000$

Corelațiile negative moderate între maturitatea socială și identitățile nedefinită ($r = -.400$, $p < .000$) sau impusă ($r = -.393$, $p < .000$) sugerează că, pe măsură ce tinerii dezvoltă maturitatea socială, ei tind să se distanțeze de identități mai puțin stabile sau impuse de factori externi. Acest lucru poate indica faptul că maturitatea socială însoțește o claritate crescută în alegerea și definirea rolurilor profesionale, pe măsură ce tinerii devin mai capabili să parcurgă complexitățile relațiilor sociale și ale mediului profesional.

Pe de altă parte, corelațiile pozitive, deși slabe, cu criza identității profesionale ($r = .243$, $p < .000$) și identitatea formată ($r = .307$, $p < .000$) arată că maturitatea socială este asociată nu doar cu stabilizarea identității profesionale, dar și cu procesul exploratoriu care poate include perioade de incertitudine și reevaluare. În special, legătura cu identitatea formată este semnificativă, deoarece subliniază rolul maturității sociale în consolidarea unei identități profesionale clare și bine definite.

Aceste constatări sugerează că sprijinirea dezvoltării maturității sociale la tineri poate avea un impact pozitiv nu numai în stabilirea unei identități profesionale coezive, dar și în gestionarea și parcurgerea perioadelor de criză identitară. Astfel, programele educaționale ar beneficia de pe urma integrării componentelor care promovează competențe sociale avansate, capacitatea de auto-reflecție și o înțelegere mai bună a valorilor personale în contextul deciziilor profesionale.

Analiza interconexiunilor dintre valorile personale și identitatea profesională la tineri oferă o perspectivă importantă asupra modului în care diferite aspecte ale valorilor personale influențează formarea identității profesionale (Tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3. Corelația dintre valorile privind propria persoană și nivelurile identității profesionale

Variabile	Identificare profesională nedefinită	Identificare profesională impusă	Criză a identității profesionale	Identitate profesională formată
Autodezvoltare		-.231**, $p=0.000$	.137*, $p=0.030$	
Satisfacție spirituală	-.239**, $p=0.000$	-.221**, $p=0.000$	.236**, $p=0.000$	
Contacte sociale	-.225**, $p=0.000$			.146*, $p=0.021$
Realizări	-.265**, $p=0.000$		.144*, $p=0.022$	.212**, $p=0.001$
Statut material	-.152*, $p=0.016$	-.191**, $p=0.002$	.198**, $p=0.002$	
Păstrarea individualității		-.140*, $p=0.027$	.194**, $p=0.002$	

Corelațiile negative între identitatea nedefinită și satisfacția spirituală ($r = -.239$, $p < .000$), contactele sociale ($r = -.225$, $p < .000$), realizările ($r = -.265$, $p < .000$) și statutul material ($r = -.152$, $p < .03$) sugerează că lipsa unei identități profesionale bine definite poate fi asociată cu niveluri mai scăzute de satisfacție în aceste domenii. Acest lucru poate indica o posibilă lipsă de angajament sau de integrare în contextele sociale și profesionale, care sunt esențiale pentru dezvoltarea unei identități stabile și satisfăcătoare.

De asemenea, corelațiile negative între identitatea impusă și aspecte cheie, cum ar fi autodezvoltarea ($r = -.231$, $p < .000$), satisfacția spirituală ($r = -.221$, $p < .000$), statutul material ($r = -.19$, $p < .01$) și păstrarea identității ($r = -.140$, $p < .03$), reflectă impactul constrângerilor externe asupra dezvoltării personale. Când identitatea profesională este percepută ca fiind impusă, acest lucru poate limita explorarea personală și poate contribui la sentimente de insatisfacție și nealiniere cu valorile personale autentice.

Pe de altă parte, corelațiile pozitive observate între criza identitară și variabile precum autodezvoltarea ($r = .137, p = .03$), satisfacția spirituală ($r = .236, p < .000$), realizările ($r = .144, p < .033$), statutul material ($r = .198, p < .01$), păstrarea individualității ($r = .194, p < .01$) sugerează că perioadele de incertitudine și explorare pot fi, de asemenea, momente de creștere semnificativă. În aceste perioade, tinerii pot reevalua și redefini ce este important pentru ei, ceea ce poate duce la o mai mare aliniere între valorile lor personale și alegerile profesionale.

În final, prezența corelațiilor pozitive între identitatea profesională formată și variabilele asociate cu contactele sociale ($r = .146, p < .06$) și realizările ($r = .212, p < .01$) subliniază beneficiile unei identități bine stabilite. Aceasta poate facilita o integrare mai eficientă în comunitate și poate susține realizările profesionale, indicând o aliniere între aspirațiile individuale și cerințele externe.

Astfel, aceste rezultate evidențiază necesitatea unor abordări personalizate în consilierea carierei și în programele educaționale, care să sprijine tinerii în explorarea și consolidarea identității profesionale într-un mod care respectă și promovează valorile personale ale fiecărui individ. Aceasta implică o atenție sporită la modul în care valorile personale sunt integrate în procesul de formare și redefinire a identității profesionale, oferind un cadru pentru intervenții mai eficiente care să răspundă nevoilor diverse ale tinerilor în tranziție.

Analiza interconexiunilor dintre valorile principalelor domenii ale vieții și identitatea profesională dezvăluie un peisaj complex al factorilor ce influențează formarea identității la tineri (Tabelul nr. 4).

Tabelul nr. 4. Corelația dintre valoarea domeniilor de viață și nivelurile identității profesionale

Variabile	Identificare profesională nedefinită	Identificare profesională impusă	Criză a identității profesionale	Identitate profesională formată
Domeniul educației	-.324**, p=0.000	-.254**, p=0.000	.262**, p=0.000	.173**, p=0.006
Domeniul vieții profesionale	-.290**, p=0.000	-.283**, p=0.000	.212**, p=0.001	.209**, p=0.001
Domeniul vieții de familie	-.221**, p=0.000		.129*, p=0.042	
Implicare socială	-.206**, p=0.001			.128*, p=0.043
Domeniul predilecțiilor și hobby-urilor			.228**, p=0.000	

Corelațiile negative semnificative între identitatea profesională nedefinită și valoarea atribuită educației ($r = -.324, p < .000$), vieții profesionale ($r = -.290, p < .000$), de familie ($r = -.211, p < .000$), implicării sociale ($r = -.206, p < .01$) sugerează că o valoare mai scăzută acordată acestor domenii poate fi asociată cu o lipsă de claritate în direcția profesională a tinerilor. Acest aspect poate indica o nevoie crescută de orientare și sprijin în definirea aspirațiilor lor profesionale.

Pe de altă parte, identitatea profesională impusă arată o tendință similară de corelație negativă cu valoarea atribuită educației ($r = -.25, p < .000$) și vieții profesionale ($r = -.283, p < .000$), ceea ce ar putea reflecta o presiune sau așteptări externe care nu rezonază cu aspirațiile personale ale tinerilor. Aceasta sugerează că identitățile profesionale impuse pot nu doar să limiteze explorarea autentică a carierei, dar și să afecteze negativ angajamentul față de educație și dezvoltare profesională.

În contrast, criza identității profesionale și identitatea profesională formată demonstrează corelații pozitive cu valorile atribuite educației (respectiv $r = .262, p < .000$ și $r = .173, p < .01$), vieții profesionale (respectiv $r = .212, p < .01$ și $r = .209, p < .01$), familiei ($r = .129, p < .05$) și hobby-urilor ($r = .228, p < .000$) doar în cazul manifestării crizei de identitate, cu cea a implicării sociale ($r = .128, p < .05$) pentru subiecții cu identitate formată. Acestea indică faptul că o valoare crescută acordată acestor domenii poate juca un rol esențial în parcurgerea cât mai favorabilă a perioadelor de incertitudine și în consolidarea unei identități profesionale clare și bine definite. Tinerii care apreciază aceste aspecte ale vieții pot avea o bază mai solidă pentru a face față provocărilor și pentru a face alegeri bine informate și satisfăcătoare pe parcursul tranziției lor profesionale.

Astfel, rezultatele subliniază importanța unui sprijin adecvat în cultivarea valorilor personale și în încurajarea unei abordări pro-active în explorarea și stabilirea identității profesionale. Este esențial ca programele educaționale și serviciile de consiliere să fie sensibile la valorile tinerilor și să sprijine dezvoltarea unor identități profesionale care să reflecte cu adevărat interesele și aspirațiile lor individuale. Aceasta ar contribui la o integrare mai armonioasă și mai satisfăcătoare a tinerilor în piața muncii și în societate.

Concluzionăm asupra confirmării ipotezelor specifice despre asocierea pozitivă dintre maturitatea socială, valorile personale și sporirea nivelului identității profesionale. Menționăm că valorile educației și vieții profesionale sunt în special favorabile pentru formarea și dezvoltarea identității profesionale. Prin cele menționate mai sus, ilustrăm confirmarea ipotezei de bază.

4. Concluzii

Cercetarea prezentată se concentrează pe analiza interdependențelor și influențelor reciproce dintre tranzițiile tinerilor către vârsta adultă și de la mediul școlar la cel profesional, cu accent pe rolul maturității sociale în aceste procese. Scopul principal a fost identificarea conexiunilor dintre maturitatea socială, valorile personale și identitatea profesională în contextul tranziției tinerilor. Rezultatele evidențiază importanța maturității sociale în modelarea identității profesionale și impactul semnificativ al valorilor personale asupra alegerilor și deciziilor profesionale ale tinerilor.

Cercetarea confirmă ipoteza de bază privind asocierea pozitivă între maturitatea socială și dezvoltarea identității profesionale. Maturitatea socială a fost identificată ca având un impact semnificativ asupra angajamentului tinerilor în definirea direcției lor profesionale. Acest rezultat subliniază importanța cultivării competențelor sociale și a unei maturități sociale ridicate pentru facilitarea unei tranziții profesionale mai reușite. De asemenea, analiza a relevat corelații semnificative între identitatea profesională și valorile personale ale tinerilor. Identitatea profesională nedefinită și cea impusă au fost asociate negativ cu anumite valori personale, precum satisfacția spirituală și autodezvoltarea. Valorile legate de educație, viața profesională și implicarea socială au fost identificate ca fiind cruciale pentru menținerea și formarea identității profesionale la tineri.

Pe baza rezultatelor obținute, formulăm următoarele recomandări pentru sprijinirea dezvoltării identității profesionale a tinerilor în perioada de tranziție:

- Instituțiile educaționale ar trebui să ofere programe și resurse care încurajează tinerii să-și exploreze interesele, să-și dezvolte abilitățile și să-și stabilească obiective de dezvoltare personală și profesională.

- Implementarea serviciilor eficiente de consiliere și orientare în instituțiile de învățământ poate contribui la ghidarea tinerilor în alegerile lor profesionale, oferindu-le suport în procesul de luare a deciziilor.
- Implementarea programelor de mentorat poate oferi tinerilor oportunitatea de a învăța de la profesioniști experimentați, facilitând astfel înțelegerea realităților domeniilor profesionale și consolidarea identității lor profesionale.

Cercetarea prezentă are anumite limite, inclusiv concentrarea pe un eșantion redus ca volum din Republica Moldova și utilizarea unei abordări transversale. Aceste aspecte pot restricționa posibilitatea de a generaliza rezultatele la un context mai larg. Pentru o înțelegere mai profundă și o aplicabilitate extinsă, ne propunem realizarea unor studii viitoare care să includă un eșantion mai diversificat și să adopte metode longitudinale.

Sugestiile pentru studii ulterioare includ și explorarea influenței familiilor în modelarea identității profesionale, investigarea mecanismelor de reziliență ale tinerilor în fața presiunilor externe și utilizarea unor abordări mixte pentru o înțelegere mai detaliată a experiențelor tinerilor în definirea identității profesionale.

Prin aceste concluzii și recomandări, sperăm să contribuim la dezvoltarea unui mediu susținător pentru tineri, facilitând tranziția lor către vârsta adultă și consolidarea identității profesionale.

Referințe

- Aboulafia, M. (1991). *Philosophy, Social Theory, and the Thought of George Herbert Mead*. New York Press.
- Allport, G. W. (1937). *Personality: A Psychological Interpretation*. Holt, Rinehart & Winston.
- Berger, P., & Lukman, T. (1967). *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*. Ancor Books.
- Bugenhagen, M. J., & Barbuto, J. E. (2012). Testing the Developmental Nature of Work Motivation Using Kegan's Constructive-Development Theory. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 19(1), 35–45.
<https://doi.org/10.1177/1548051811404896>

- Cardoso, I., Batista, P., & Graça, A. (2014). Professional Identity in Analysis: A Systematic Review of the Literature. *The Open Sports Science Journal*, 7(Suppl-2, M2), 83–97. <https://doi.org/10.2174/1875399X01407010083>
- Caspi, A., Roberts, B. W., & Shiner, R. L. (2005). Personality development: Stability and change. *Annual Review of Psychology*, 56, 453–484. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.55.090902.141913>
- Crețu, T. (2009). *Psihologia vârștelor*. Editura Polirom.
- Crismaru, M., Gagauz, O., & Buciuceanu-Vrabie, M. (2017). *Inclusion of youth not in employment, education or training (NEET youth). Sociological study*. United Nations Development Program (UNDP) in the Republic of Moldova and UNFPA, UN Population Fund.
- Cumming, S. P., Standage, M., Gillison, F., & Malina, R. M. (2008). Sex differences in exercise behavior during adolescence: Is biological maturation a confounding factor? *Journal of Adolescent Health*, 42(5), 480–485. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2007.10.005>
- Durkheim, E. (1997). *The Division of Labour in Society*. FreePress.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity, youth and crisis*. W. W. Norton & Company, Inc.
- Freitas, A. S., Figueiredo, A. J., de Freitas, A. L., Rodrigues, V. D., da Cunha, A. A., Deusdará, F. F., & Coelho e Silva, M. J. (2014). Biological Maturation, Body Morphology and Physical Performance in 8-16 year-old obese girls from Montes Claros - MG. *Journal of Human Kinetics*, 43, 169–176.
- Goffman, E. (1959). *The Presentation of Self in Everyday Life*. Bantam Doubleday Dell Publishing Group.
- Golu, F. (2015). *Manual de psihologia dezvoltării. O abordare psihodinamică*. Editura Polirom.
- Guțu, V., Bucun, N., Ghicov, A., Achiri, I., Gremalschi, A., Velișco, N., Goraș, M., Gaiciuc, V., Lungu, C., Ceapa, V., Cotovițaia, D., Marț, V., Ghenciu, N., Gînu, D., & Eftodi, A. (2017). *Cadrul de referință al Curriculumului Național*. Editura Lyceum.
- Hendry, L., Shucksmith, J., Love, J., & Glendinning, A. (1993). *Young people's leisure and lifestyles*. Routledge.
- Jebril, M. Y. (2008). *The evolution and measurement of professional identity* [Doctoral dissertation]. The Graduate School of the Texas Woman's University, College of Health Sciences.
- Kegan, R. (1982). *The evolving self: Problem and process in human development*. Harvard University Press.
- Kegan, R. (1994). *In over our heads: The mental demands of modern life*. Harvard University Press.
- Lloyd, C. B. (2005). *Growing Up Global: The Changing Transitions to Adulthood in Developing Countries*.

- Maslow, A. H. (1998). *Motivation and Personality* (2nd ed.). Addison-Wesley Educational Publishers.
- Orlofsky, J. L., Marcia, J. E., & Lesser, I. M. (1973). Ego identity status and the intimacy versus isolation crisis of young adulthood. *Journal of Personality and Social Psychology*, 27(2), 211–219. <https://doi.org/10.1037/h0034787>
- Owens, T. J., Robinson, D. T., & Smith-Lovin, L. (2010). Three faces of identity. *Annual Review of Sociology*, 36, 477–499. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.34.040507.134725>
- Pantea, L. (2016). Problemele tranziției tineretului din Republica Moldova: Educație și activitate profesională. *Pregătim viitorul promovând excelența. Congresul Internațional al Universității Apollonia: secțiunea științe Social-Umane, Ediția 26*, 370–378.
- Quintano, C., Mazzocchi, P., & Rocca, A. (2018). The determinants of Italian NEETs and the effects of the economic crisis. *Genus*, 74(1), 1–24. <https://doi.org/10.1186/s41118-018-0031-0>
- Rahmani, H., & Groot, W. (2023). Risk Factors of Being a Youth Not in Education, Employment or Training (NEET): A Scoping Review. *International Journal of Educational Research*, 120. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2023.102198>
- Rogers, C. R. (1964). Toward a modern approach to values: The valuing process in the mature person. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 68(2), 160–167. <https://doi.org/10.1037/h0046419>
- Rusnac, S., & Clivadă, S. (2008). *Particularitățile orientărilor valorice și trebuințele valorice ale tinerilor din comunitatea LGBT*. Centru de informare GenderDoc-M.
- Șchiopu, U., & Verza, E. (1997). *Psihologia varstelor: Ciclurile vieții* (ediția a III-a). Editura Didactică și Pedagogică.
- Sfard, A., & Prusak, A. (2005). Telling identities: In search of an analytic tool for investigating learning as a culturally shaped activity. *Educational Research*, 34(4), 14–22. <https://doi.org/10.3102/0013189X034004014>
- Statistica Moldovei. (2023). *Tinerii NEET în Republica Moldova în trimestrul I 2023*. https://statistica.gov.md/index.php/ro/tinerii-neet-in-republica-moldova-in-trimestrul-i-2023-9430_60458.html
- Stets, J. E., & Burke, P. J. (2000). Identity theory and social identity theory. *Social Psychology Quarterly*, 63(3), 224–237. <https://doi.org/10.2307/2695870>
- Waterman, A. S. (1982). Identity development from adolescence to adulthood: An extension of theory and a review of research. *Developmental Psychology*, 18(3), 341–358. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.18.3.341>
- WHO. (2021). *Mental health of adolescents*. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/adolescent-mental-health/>

- Азбель, А. А. (2004). *Особенности формирования статусов профессиональной идентичности старшеклассников*: дис. канд. психол. наук: 19.00.07. СПб. [Azbel, A. A. (2004). *Osobennosti formirovaniya statutov professionalnoy identichnosti starsheklassnikov* - *Particularitățile formării statusurilor identității profesionale a elevilor de liceu*: dis. kand. psihologicheskikh nauk: 19.00.07. SPb.].
- Божович, Л. И. (2001). *Проблемы формирования личности*: Избр. психол. тр. 3-е изд. М.: МПСИ; Воронеж: МОДЭК. [Bozhovich, L. I. (2001). *Problemy formirovaniya lichnosti* – *Probleme ale formării personalității*: Izbr. psihologicheskie trudy. 3-e izd. M.: MPSI; Voronezh: MODEK.].
- Зеер, Э. Ф., Сыманюк Э. Э. (2020). *Психология профессиональных деструкций*: учебное пособие для вузов. Академический Проект. [Zeer, E. F., & Symanyuk E. E. (2020). *Psikhologiya professional'nykh destruktzii* – *Psihologia deformărilor profesionale*: uchebnoe posobie dlia vuzov. Akademicheskii Proekt].
- Капцов, А.В. Карпушина, Л.В. (2010). *Тест личностных ценностей: Руководство по применению*. 3-е издание, доп. Самара: ИПК Содружество. [Kaptsov, A.V., & Karpushina, L.V. (2010). *Test lichnostnykh tsennostey: Rukovodstvo po primeneniiyu* _ *testul valorilor personale: indicații asupra utilizării*. 3-e izdanie, dop. Samara: IPK Sodruzhestvo].
- Кожевникова, Т.Н., Стумбрис, Н.А., Сундукова, Т.А. *Методика выявления уровня социальной зрелости выпускников*. [Kozhevnikova, T.N., Stumbris, N.A., Sundukova, T.A. *Metodika vyuyavleniya urovnya sotsial'noy zrelosti vypusknikov* – *Metoda de identificare a nivelului maturității sociale a elevilor de liceu*].
<https://www.slutskmedkol.by/dokumenty/Deyat%20SPPS/мой%20права%20и%20обязанности/методика%20выявления%20социальной%20зрелости%20выпускников.pdf>
- Кон, И.С. (1967). *Социология личности*. Издательство политической литературы. [Kon, I.S. (1967). *Sotsiologiya lichnosti* – *Sociologia personalității*. Izdatel'stvo politicheskoy literatury].
- Манукян, В. (2003). *Субъективное изображение жизненного пути и кризисы развития взрослости*. Санкт-Петербург. Докторская диссертация. [Manukyan, V. (2003). *Sub'ektivnoe izobrazhenie zhiznennogo puti i krizisy razvitiya vzoslosti* - *Imaginea subiectivă a parcursului vieții și crizele dezvoltării maturității*. Sankt-Peterburg. Doktorskaya dissertatsiya].
- Маркова, А.К. (1996). *Психология профессионализма*. Междунар. гуманитар. фонд Знание. [Markova, A.K. (1996). *Psikhologiya professionalizma* – *Psihologia profesionalismului*. Mezhdunar. gumanitarn. fond Znanie].
- Смирнов, С. Д. (2014). *Педагогика и психология высшего образования: От*

деятельности к личности: учеб. пособие для студ. учреждений высш. образования. Издатель ский центр «Академия». [Smirnov, S. D. (2014). Pedagogika i psihologiiia vysshego obrazovaniia: Ot deiatel'nosti k lichnosti - Pedagogia și psihologia învățământului superior: de la activitate la personalitate: ucheb. posobie dlia stud. uchrezhdenii vysshego obrazovaniia. Izdatel'skii tsentr Akademiia].

The online version of this article can be found at:
<http://revped.ise.ro/category/2024-en/>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

*To view a copy of this license, visit
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>
 or send a letter to Creative Commons,
 PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.*

Versiunea online a acestui articol poate fi găsită la:
<http://revped.ise.ro/category/2024-ro/>

Această lucrare este licențiată sub Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

*Pentru a vedea o copie a acestei licențe, vizitați
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>
 sau trimiteți o scrisoare către Creative Commons,
 PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, SUA.*